

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Sendt elektronisk til mbn@kum.dk , jdc@kum.dk

18. august 2022

Høringssvar vedrørende forslag til lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed m.v. og lov om mediestøtte (ændring af beskikkelsesperiode for DR's bestyrelse, modernisering af Public Service-Puljen og ændringer i mediestøtten)

Danske Medier har modtaget forslag til ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed mv., samt lov om mediestøtte om gennemførelse af dele af Mediaaftale for 2022-2025 og ønsker at fremkomme med enkelte bemærkninger til lovforslaget.

Danske Medier repræsenterer de private medier i Danmark og organiserer hovedparten af de medier, der hvert år modtager mediestøtte, hvorfor medlemsgruppen vil blive direkte påvirket af ændringer i lovgivningen. Danske Medier finder det positivt, at aftalepartierne med mediaaftalen har igangsat en bevægelse mod en mere platformsneutral mediestøtte, ikke mindst i lyset af de seneste års medieudvikling, hvor udenlandske techgiganter har gjort deres indtog. Samtidig har Danske Medier den grundholdning, at mediestøttesystemet skal bero på gennemsigtige og objektive vilkår, og i denne henseende efterlader lovforslaget efter foreningens opfattelse desværre en del plads til forbedring.

Danske Medier har gennem hele forhandlingsforløbet gjort opmærksom på, at lovbehandlingen af mediaaftalen, herunder en eventuel statsstøttegodkendelse i EU, bør ske hurtigst muligt. Den danske mediebranche har gennem en årrække været præget af politisk uro, og det er bydende nødvendigt, at der nu skabes ro om mediernes økonomiske rammevilkår med en hurtig implementering, som det da også fremgår af den politiske aftale.

Nærværende høringssvar rummer en række brede fællesbetragtninger, men kommenterer også en række af de specifikke bestemmelser i forslagene til ændring af radio- og fjernsynsloven og mediestøtteloven.

Omlægning af mediestøtten

De lokale og regionale medier udgør et demokratisk, kulturelt og erhvervsmæssigt bindeled på tværs af Danmark, og derfor er det fornuftigt, at man særligt understøtter disse. Danske Medier bakker på denne baggrund op om aftalepartiernes intention om at modernisere mediestøtten og styrke de lokale og regionale medier i Danmark.

Samtidig finder Danske Medier det ærgerligt, at man har valgt at fastholde den eksisterende supplementpulje uforandret uden den af Danske Medier foreslåede nedtrapning på fire pct. om året i tre år til samlet reduktion på 12 pct. Det ville have bidraget til den politiske intention om en anden fordeling af den samlede mediestøtte. Det ville også kunne medvirke til at undgå en langt mere indgribende

konsekvens i form af en statsstøttesag i EU, hvilket må forventes, hvis supplementsordningen fastholdes uændret.

Samtidig er det afgørende, at de politiske intentioner omsættes til enkel og let administrerbar lovgivning således, at de forskellige justeringer af mediestøtteordninger kommer til at virke efter den politiske hensigt. Dette synes ikke givet med det eksisterende forslag. I det følgende påpeges en række områder, hvor der er behov for præcisering.

Beregningsgrundlag for lokale og regionale nyhedsmedier

Danske Medier opfordrede i forbindelse med medieforhandlingerne til, at ændringer af mediestøtten skulle sigte efter at skabe mere gennemsigtige og objektive kriterier. Den foreslåede faktor 1,3-beregning for lokale og regionale medier synes dog ikke at bero på sådanne kriterier, da det med de foreslåede parametre ikke er defineret, hvad der kan betragtes som et lokalt eller regionalt medie. Af bemærkningerne til lovforslaget anføres det på side 15, at nyhedsmedier skal beskrive og dokumentere mediets lokale profil, men at det i sidste ende vil være Medienævnet der afgør, hvorvidt et medie kan kategoriseres som et lokalmedie ud fra en "skønsmæssig helhedsvurdering".

Det vil være uhensigtsmæssigt, hvis Medienævnet skal vurdere, hvorvidt medier er at betragte som lokale/regionale medier på baggrund af subjektive opfattelser. Med lovforslaget lægges der således op til en uhensigtsmæssig stor koncentration af udmøntning hos Medienævnet, der vil skabe usikkerhed for medierne. En sådan udvikling, hvor Medienævnet i højere grad foretager vurderinger ud fra brede skønsmæssige vurderinger – uden at have klar lovgivning at vurdere ud fra – vil med al sandsynlighed føre til en strøm af klagesager og potentielt mistillid til og kritik af mediestøttesystemet – ikke mindst fordi der vil være tale om betragtelige forskelle i niveauet for den udbetalte støtte afhængig af Medienævnets vurdering. En sådan mistillid og udvikling vil åbenlyst hverken være i mediernes, Medienævnets, politikernes eller embedsværkets interesse.

Danske Medier opfordrer derfor til, at der i lovforslaget indføres væsentligt mere objektive kriterier til at understøtte sagsbehandlingen. Danske Medier anbefaler, at oplagstal eller læsertal og/eller brugertal opdelt på kommune/region kan tilføjes listen over parametre, der skal indgå i Medienævnets vurdering. Konkret anbefaler Danske Medier, at lokale og regionale medier forstås som medier, der har mindst 80 pct. af deres læsere/brugere i den pågældende region. Medier med adresse i bladkreds 1 bør ikke kunne betragtes som regionale medier. Endelig bør det præciseres, hvordan formuleringen "en væsentlig andel af det redaktionelle stof skal behandle lokale eller regionale forhold i det pågældende geografiske område" skal forstås og om stof fra nyhedsbureauer inkluderes.

I lovforslaget opereres der med både nye vilkår for lokale medier, ændrede titellofter, et nyt koncernloft såvel som den allerede eksisterende grænse for redaktionel produktionsstøtte på 35 pct. af de samlede redaktionelle omkostninger. Disse mange og indbyrdes afhængige faktorer i beregning af mediestøtte gør det meget vanskeligt at forholde sig til det samlede lovforslags faktiske økonomiske konsekvenser. Danske Medier opfordrer derfor til, at Kulturministeriet inden lovforslagets fremsættelse for Folketinget fremlægger beregninger, der viser de estimerede konsekvenser af lovforslaget for de respektive medietitler.

Koncernloft

Danske Medier har ved flere lejligheder gjort opmærksom på, at et koncernloft for mediestøtte på 90 mio. kr. er både urimeligt og direkte modstridende med det politiske ønske om at fremme lokal og regional journalistik. Koncernloftet bryder med princippet om, at mediestøtte tildeles på baggrund af mediernes indholdsproduktion og vil potentielt have skadelige effekter for tilstedeværelsen af redaktionelle medier i hele landet.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, afsnit 2.3.2, at koncernloftet skal forhindre incitament til øget koncentration af lokale og regionale medier, så der eksisterer et mangfoldigt og relevant udbud af nyhedsmedier både lokalt, regionalt og nationalt. Danske Medier finder både argumentet og beslutningen stærkt uhensigtsmæssig.

Der findes flere eksempler på lokale og regionale medier, der er blevet opkøbt af mediekoncerner, når økonomien ikke længere har været selv bærende. Som nyligt eksempel kan nævnes Helsingør Dagblad, der i 2020 blev opkøbt af Jysk Fynske Medier. Det er klart, at en sådan redning af et lokalt dagblad ville være usandsynlig, hvis den købende koncern skulle indregne en krone til krone modregning af mediets mediestøtte.

Forretningsmodellen på det danske mediemarked – ikke mindst for lokale og regionale medier – er voldsomt presset af internationale techplatforme, og med det foreslåede koncernloft forudser Danske Medier, at en række lokale og regionale medier i nær fremtid må lukke, fordi det ikke vil være muligt at lave en forretningsmodel, der kan understøtte opkøb og fusioner til glæde for lokalområderne. Konsekvensen af forslaget vil således være et mindre mangfoldigt og mindre lokalt nyhedsbillede i Danmark.

Opsummerende må det konstateres, at denne del af lovforslaget ikke synes egnet til nutidens medieindustri, og der må derfor rettes en kraftig appel til aftalepartierne om at opgive denne del af en endelig lovtekst, da den direkte modarbejder hensigten bag den politiske aftale.

Såfremt koncernloftet på trods af ovenstående fastholdes, bør det præciseres, at ugeavispuljen ikke indgår i beregningen, når en koncerns samlede mediestøtte udregnes. Ugeavispuljen er en målrettet støtte til redaktionelt indhold hos medier, der ikke på anden måde modtager mediestøtte. Den politiske intention bag aftalen fremgår da også af Kulturministeriets notat fra 20. juni 2022 om implementering af medieaftalen til aftalepartiernes medieordførere, hvorfor det også bør fremgå af den endelige lovtekst.

Støtte til distriktsblade og ugeaviser

Danske Medier bifalder den politiske vilje til at understøtte de lokale ugeaviser i Danmark og finder udvidelsen af puljen til at omfatte digitale lokale ugeaviser relevant og tidssvarende. De lokale ugeaviser rammer uge efter uge en meget stor andel af danskerne med redaktionelt indhold om deres lokalområde. Derfor er det også afgørende, at puljen tilfalder reelle ugeaviser med publicistiske ambitioner.

Det fremgår af forslaget til ny § 5 a, stk. 5, i mediestøtteloven, at kulturministeren fastsætter nærmere regler om, hvad der anses som distriktsblade og ugeaviser, betingelse for tilskud til disse, beregningsgrundlag og udformning af tilskudsordningen. Danske Medier finder det overordentligt uhensigtsmæssigt, at så væsentlige dele af ordningen ikke fastsættes nærmere i lovforslaget. Med en vag definition af denne mediegruppe – og dermed definition af virksomheder, der kan få andel i støtten – risikerer man at omfatte virksomheder, der måske udgiver sig for at være ugeaviser, men som reelt ikke producerer journalistik eller har videre publicistiske ambitioner end sine nogen reel lokal forankring.

Af bemærkningerne fremgår det, "at man ønsker at sikre afgrænsning til andre typer af udgivelser, såsom lokale turisme- og erhvervsblade eller publikationer fra foreninger og organisationer, som ikke på samme måde har betydning for den lokale nyhedsformidling". Denne afgrænsning bakker Danske Medier op om, men finder den samtidig utilstrækkelig. I de seneste år er der sket en fremvækst af hjemmesider, der med robotgenereret indhold bringer artikler om diverse byer og handelsområder. Hvis den nye pulje ikke defineres nærmere, er der risiko for, at disse såkaldte byportaler tømmer puljen.

Danske Medier har tidligere fremsendt en række klare og objektive kriterier (se bilag), der kan medvirke til at sikre, at ugeavispuljen reelt "fremmer lokaljournalistik til borgerne", som intentionen beskrives i den politiske aftale. Danske Medier har udarbejdet disse anbefalinger i tæt samarbejde med foreningens medlemmer ved de lokale ugeaviser og stiller sig naturligvis til rådighed for en nærmere drøftelse af, hvordan disse kan implementeres. Foreningen opfordrer på det kraftigste til at inddrage disse kriterier i den endelige udformning af den økonomiske støtte til reelle lokale ugeaviser.

Da der lægges op til, at medier, der modtager støtte fra ugeavispuljen, ikke samtidig kan opnå redaktionel produktionsstøtte eller etableringsstøtte, må det (jf. ovenstående afsnit vedrørende koncernloftet) også her bemærkes, at støtte fra ugeavispuljen til ugeavistitler, der ejes af en mediekoncern, ikke skal medregnes i koncernens samlede mediestøtte og dermed påvirke beregningen af, hvorvidt koncernen rammer et koncernloft, hvis et sådan indføres.

Slutteligt må det bemærkes, at begrebet 'distriktsblade' er forældet. Det bruges hverken i branchen eller andre steder og bør derfor udelades af den endelige lovtekst, da ordet formentlig ikke vil have anden effekt end potentiel forvirring.

Modernisering af mediestøtten

Danske Medier støtter en modernisering af mediestøtten og finder den bredere definition af støtteberettigede nyhedsmedier hensigtsmæssig, så den skrevne nyhedsformidling i højere grad kan suppleres af lyd og levende billeder m.v.

Foreningen er dog også af den opfattelse, at de skrevne nyheder fortsat er centrale for danskernes adgang til et bredt og mangfoldigt medieudbud og ønsker derfor en klarere definition af, hvad en "betydelig andel af nyhedsmediets samlede indhold" indbefatter. Danske Medier støtter derfor, at skrevne nyheder fortsat skal udgøre en betydelig del af nyhedsmediers samlede indhold og indgår gerne i en dialog om en nærmere definition af dette.

Af lovforslagets indledning fremgår det, at aftalepartierne ”vil igangsætte et arbejde om fremtidens mediestøtte, der skal gøre mediestøtten uafhængig af distributionsformer”. Dette uddybes dog ikke nærmere i de efterfølgende dele af lovforslaget.

Danske Medier vil betone vigtigheden af, at dette arbejde sker i tæt samarbejde med mediebranchen og de organisationer, der repræsenterer denne, som det også fremgår af den politiske aftale. Foreningen ser derfor frem til at bidrage til dette vigtige arbejde. Danske Medier understreger i denne sammenhæng, at mediestøtte i enhver form nu og i fremtiden bør bero på objektive og gennemsigtige kriterier. Støtte til særlige redaktionelle projekter eller udvalgte titler er et brud med disse principper og en potentiel glidebane væk fra en fri og uafhængig presse.

Ændring af Public Service-Puljen

Danske Medier støtter forslaget om, at radiostationer og lydborne produktioner generelt i fremtiden skal kunne søge midler fra Public Service-Puljen, da radioerne allerede i dag er med til at sikre oplysning af borgerne, når de formidler redaktionelt behandlede nyheder mv. Således bidrager denne del af lovforslaget til en positiv bevægelse mod et mediestøttesystem præget af platformsneutralitet.

Danske Medier finder, at forslaget til ny § 1 i lov om mediestøtte og den følgende præcisering i § 3, stk. 2, nr. 6, netop understreger, at der en gang for alle er gjort op med diskriminering mellem medieplatforme. Bl.a. ved at lade ”i form af artikler” udgå, illustreres det, at distributionsformen gøres sekundær. Det samme mener Danske Medier bør fremgå tydeligt for Public Service-Puljen. Med den foreslåede § 3 kan et dagblad, en ugeavis eller et internetsite få støtte til produktion og oplæsning af nyheder. Det samme bør radiostationer kunne få i Public Service-Puljen, da det er præcis samme produkt, samme modtagere og samme ører.

Af bemærkningerne til medieaftalen fremgår det under afsnit 2.1 vedrørende ændringer af Public Service-Puljen, at det tidligere har vist sig svært at anvende støttemidlerne øremærket til radio, hvorfor man ændrede dette i 2015-2018-aftalen. Danske Medier finder ikke denne fremlægning korrekt. De manglende ansøgninger fra radiostationer skyldes de meget gammeldags og snævre grænser for muligheden for at støtte nyheder. Nyheder indlejret i musikformater er også public service og i mange tilfælde også måden public service-stationer tilrettelægger deres programflade. Det var således en manglende anerkendelse af målgruppens behov, der forhindrede at Public Service-Puljens midler blev ansøgt og tildelt til radiostationer.

Danske Medier finder den foreslåede ændring af radio- og fjernsynslovens § 2, stk. 7, om definitionen af et lydprogram særdeles relevant. Foreningen opfatter den tilføjede formulering ”en individuel del uanset dets længde inden for en programflade” som en konstatering af, at selv ganske små korte indslag om fx en fodboldkamp, et interview i morgenfladen eller lignende kan blive støtteberettigede. Således bør det fremgå tydeligt af bemærkningerne til den endelige lovtekst, at selv korte lydformater kan få støtte fra puljen.

Kønsselvangivelser

Danske Medier er uforstående over for forslaget om krav til såkaldte kønsselvangivelser for at opnå andel i Public Service-puljen såvel som anden form for mediestøtte og anbefaler, at kulturministeren ikke udnytter denne bemyndigelse.

Danske Medier mener, at ulighed mellem kønnene er en vigtig politisk dagsorden, ligesom Danske Mediers medlemmer har bidraget afgørende til de seneste års debat om ligestilling, #metoo-bevægelsen mv. Mediernes rolle i disse spørgsmål kan ikke overbetones, og således har der også internt i branchen været en positiv udvikling med mere fokus på blandt andet kønsulighed blandt kilder, og Danske Medier har sat fokus på området med analyser af kønsbalancen i de danske medievirksomheders medarbejdersammensætning på tværs af ledelsesniveauer.

Således må det konstateres, at arbejdet med at skabe lighed mellem kønnene generelt og i mediebranchen i særdeleshed i forvejen er godt i gang, og at mediebranchen formentlig er den del af det danske arbejdsmarked, hvor denne diskussion er allermest præsent. Derfor rammer forslaget om kønsselvangivelser som kriterie for mediestøtte også forbi målet. Dels bryder forslaget med princippet om indholdsproduktionens suveræne betydning for tildeling af mediestøtte. Dels vil forslaget medføre potentielt store og unødvendige administrative og bureaukratiske byrder for medievirksomhederne, uden det er tydeligt, hvad effekten af disse selvangivelser skulle være.

Danske Medier står naturligvis til rådighed, såfremt ovenstående bemærkninger ønskes uddybet. Henvendelse herom kan rettes til undertegnede på e-mail mab@danskemedier.dk.

Venlig hilsen
Danske Medier

Mads Brandstrup
Adm. direktør